

Черненко Д. В.,
здобувач вищої освіти спеціальності 051 Економіка
Науковий керівник: **Хилько І. І.**,
старший викладач кафедри економічної кібернетики,
комп'ютерних наук та інформаційних технологій,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ПРАЦЕЗДАТНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ

Протягом останніх років сектор зайнятості недооцінювався з точки зору його впливу на економічний розвиток, рівень та якість життя населення, внаслідок чого механізм зайнятості був скоріше каталізатором, ніж гальмом економічних реформ. Ринок праці в Україні має обмежений попит. Тому питання зайнятості та безробіття набувають все більшої актуальності [1].

Метою цього дослідження є аналіз зайнятості населення працездатного віку на українському ринку праці. Базовими даними дослідження є зайнятість населення працездатного віку за період 2015-2021 років [2].

Згідно з методологією статистичного обстеження, особи з інвалідністю – це особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або мають групу інвалідності, діти з інвалідністю та особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника. До населення працездатного віку належать особи, які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, самозайняті особи (у тому числі члени особистих селянських господарств), а також особи, як і на законних підставах працюють за кордоном та отримують дохід від такої роботи. Низька якість соціального захисту та низький рівень соціальних виплат призвели до зростання трудової мобільності осіб з інвалідністю. Подолання ж цих наслідків вимагатиме відволікання ресурсів, які забезпечують економічний розвиток і соціальне забезпечення громадян [3].

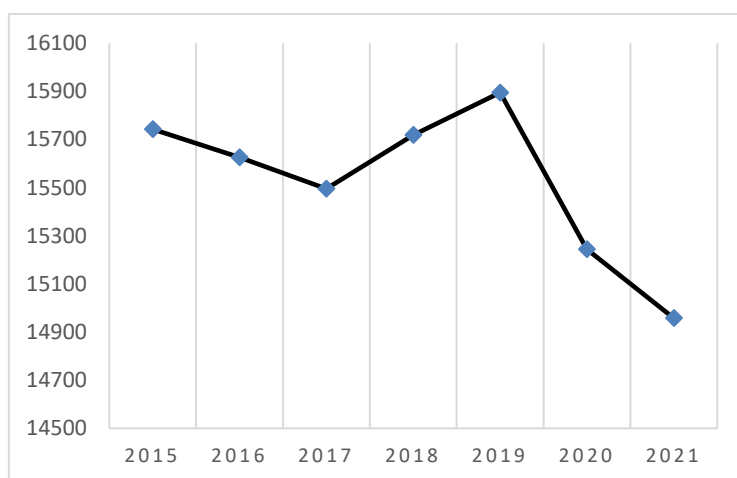

Рис. 1. Зайнятість населення України працездатного віку, тис. осіб
Джерело: побудовано автором за даними [2]

На рис.1 показано динаміку зайнятості осіб. Як видно з графіка, зайнятість цих осіб зменшилась. З 2015 по 2021 рік прожитковий мінімум зріс у 1,5 рази. Це свідчить про те, що зросла мінімальна вартість набору продуктів харчування, необхідних для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я, а також набору непродовольчих товарів та послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб людини. Однак рівень зайнятості населення працездатного віку за період з 2016 по 2021 рік зменшився в 1,3 рази, що свідчить про недостатній рівень життя. Тому важливо проаналізувати зайнятість працездатного населення та її пряму залежність від факторів, що впливають на рівень зайнятості. Економічні фактори, які можуть впливати на рівень зайнятості, показані на рисунку 2.

Рис. 2. Фактори, які впливають на чисельність зайнятого населення працездатного віку

Джерело: побудовано автором

Дослідження показують, що зі зростанням прожиткового мінімуму (мінімуму, необхідного людині) зростає трудова активність людей в країні. Це призводить до збільшення трудової активності людей працездатного віку.

Збільшення середнього розміру пенсії за віком зменшує участь людей працездатного віку у трудовій діяльності. Це пов'язано з тим, що людям з інвалідністю не вистачає коштів, які виділяються на соціальне забезпечення. Тому вони змушені працювати, щоб забезпечити себе необхідними товарами та послугами. Також має значний вплив на людський потенціал зростання кількості психічних захворювань; падіння показників трудової активності; зменшення ВВП; падіння життєвого рівня населення.

Якщо збільшити розмір соціальних виплат, щоб забезпечити їх необхідними товарами та послугами, рівень зайнятості працездатного населення зменшиться [4].

Отже, за результатами цього дослідження, для населення працездатного віку рекомендується наступне:

- створення умов для здорового та активного довголіття;
- створення умов для збереження здоров'я та довголіття відповідно до сучасних наукових результатів;

– забезпечення пенсіями та соціальними виплатами (розмір яких має гарантувати гідне життя працездатного населення);

– організація соціальних та сімейних послуг, розвиток мережі матеріально-технічної бази інтернатних установ, надання послуг на дому особам з інвалідністю;

– розвиток мережі матеріально-технічної бази для надання послуг на дому особам з інвалідністю.

Підготовка відповідних фахівців:

– соціальна рівність у всіх працездатних вікових категоріях;

– розробка ефективних програм соціального захисту;

– ефективні програми соціального захисту, спрямовані на підвищення рівня життя людей працездатного населення.

При виконанні вище зазначених умов рівень працездатного населення знизиться, рівень життя населення в цілому буде вищим, а кількість робочих місць, доступних для безробітних працездатного віку, збільшиться.

Список використаних джерел

1. Єсінова Н.І., Сахнюк А.Р. Зайнятість на ринку праці: реалії та прогнози. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2014. Вип. 2(20). С. 181-189.

2. Державна служба статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 28.04.2024 р.)

3. Завгородня Т. П., Григорук П. М., Олійник Д. І. Особливості прогнозування соціально-економічного розвитку регіону на сучасному етапі. *Вісник ХНУ*. Харків, 2009. № 6, Т. 2. С. 183-186.

4. Варналій А. О., Самоєнкова О. В. Аналіз динаміки рівня безробіття в Україні. *Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень*: збірник наукових студентських праць. Одеса: ОНЕУ, 2017. Випуск 3. Частина I. С. 90-96.